

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA
KATEDRA APLIKOVANÉ RADIOBIOLOGIE A TOXIKOLOGIE

**ČINNOST PYROTECHNICKÉ SKUPINY POLICIE ČR
PŘI NAHLÁŠENÍ BOMBOVÉHO ÚTOKU V NÁKUPNÍM
STŘEDISKU
(V RÁMCI JIHOČESKÉHO KRAJE)**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ČESKÉ BUDĚJOVICE
2009

Vedoucí práce: ING. PETR TOMAN

Autor práce: VLADIMÍR MACH

Abstrakt

The theme of my bachelor work is „Activities of Special pyrotechnical squad of Police of the Czech Republic during hypermarket bomb-attack announcement (in South Bohemia region)“. I have chosen this theme because I have been working as a member of the police SWAT team and I cooperate with other units during police interventions and bomb-attack announcements very often. I want to write about and we must realize that these people are every day in pyrotechnist work because I think that the success of the intervention depends just on their work. I could personally make certain of the fact that pyrotechnist work is extremely exacting because of professionalism and a risk danger of their life to protect other people from possible threats.

South Bohemian Pyrotechnists are professionals but their quality cannot be fully used due to problematical communication with other police units, units of the integrated rescue system and stuff from places threaten by bomb-attacks. I have divided my work into several parts – in the first part I will describe theoretical aspects of pyrotechnists work not only during the intervention with an accent on a necessity of cooperation with other units. Then I will describe practical methods of operation beginning with announcement of bomb-attacks and finishing by the police intervention. In the end I will try to show the way how to solve the problem of cooperation concerning the South Bohemian pyrotechnists.

In my work I would like to underline the cooperation of all units of the integrated rescue system when lives of lots of people are in danger. I would like to describe work of pyrotechnists-professionals who have the courage to protect people lives. Moreover I want to mention the problem that the public is not informed enough as for problems of bomb-attacks.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Činnost pyrotechnické skupiny Policie ČR při nahlášení bombového útoku v nákupním středisku (v rámci Jihočeského kraje)“ vypracoval samostatně a použil jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

Souhlasím s použitím práce k vědeckým účelům.

V Českých Budějovicích dne 7. dubna 2009

.....

Vladimír Mach

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Ing. Petru Tomanovi za odborné vedení při zpracování této bakalářské práce a pyrotechnikům Zásahové jednotky Správy Jihočeského kraje a především pyrotechnikovi Armády ČR, Kpt. Ing. Bc. Miroslavovi Lidínskému za přínosné odborné konzultace, týkající se této problematiky.

OBSAH

Úvod.....	7
1. Současný stav.....	8
1.1 Policejní pyrotechnika.....	8
1.2 Policejní pyrotechnik.....	9
1.3 Psychologické aspekty práce pyrotechnika.....	10
1.4 Organizace pyrotechnické činnosti Policie ČR.....	11
1.5 Prostředky používané při pyrotechnické činnosti.....	12
1.6 Výbušniny a nástražné výbušné systémy.....	14
1.6.1 Definice pojmů.....	14
1.6.2 Druhy výbuchu.....	15
1.6.3 Nástražný výbušný systém.....	15
1.6.3.1 Účinky nástražného výbušného systému.....	16
1.6.3.2 Konstrukce nástražného výbušného systému.....	17
2. Cíle práce a hypotézy.....	18
3. Metodika.....	19
3.1 Převzetí oznámení nebo výhružky o uložení výbušného systému.....	19
3.1.1 Vedení telefonického rozhovoru.....	20
3.1.1.1 Vedení telefonického rozhovoru řadovým zaměstnancem.....	21
3.1.1.2 Vedení telefonického rozhovoru odborníkem Policie ČR.....	22
3.2 Postup operačních středisek po přijetí oznámení.....	24
3.3 Rozsah opatření na místě zákroku.....	25
3.4 Chování při nálezu podezřelého předmětu.....	27
3.5 Úkoly pyrotechnika po příjezdu na místo zákroku.....	28
3.6 Evakuace budovy před započítím prohlídky.....	28
3.7 Pyrotechnické prohlídky.....	29
3.7.1 Pyrotechnická prohlídka objektu.....	30
3.7.1.1 Preventivní pyrotechnická prohlídka objektu.....	31
3.7.1.2 Bezpečnostní pyrotechnická prohlídka objektu.....	32
3.7.1.3 Odpovědnost za prohlídku objektu.....	33

3.7.1.4 Postupy při prohlídce objektu.....	33
4. Diskuse.....	35
4.1 Doporučení pro majitele a zaměstnance nákupního centra.....	36
4.1.1 Postup při evakuaci.....	38
4.2 Doporučení pro jednotlivé složky Integrovaného záchranného systému.....	39
Závěr.....	41
Klíčová slova.....	42
Seznam použitých zdrojů.....	43
Přílohy.....	45

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem zvolil „Činnost pyrotechnické skupiny Policie ČR při nahlášení bombového útoku v nákupním středisku (v rámci Jihočeského kraje)“, protože pracuji u Zásahové jednotky Policie ČR a s činností všech složek během zásahů, nejen při nahlášení teroristického útoku, se setkávám při výkonu svého zaměstnání. Zvolil jsem práci pyrotechniků, neboť se domnívám, že právě na jejich výkonu závisí úspěch celého zásahu při nahlášení bombového útoku. Jak jsem již měl možnost se osobně přesvědčit, práce pyrotechnika je neobyčejně náročná vzhledem k nutné odbornosti a rizikovosti a je nutné si uvědomit, že tito lidé jsou téměř každý den v ohrožení života, aby pomohli zamezit možným hrozbám.

Pyrotechnici v Jihočeském kraji jsou odborníci ve svém oboru, ale domnívám se, že jejich kvality nemohou být někdy plně využity kvůli problematické komunikaci s ostatními složkami Policie ČR, Integrovaného záchranného systému a civilními zaměstnanci objektů, které mohou být ohroženy bombovým útokem. Proto jsem svou práci rozdělil do několika částí – nejprve se budu zabývat teoretickými poznatky o práci pyrotechniků a o náročnosti jejich práce nejen při zásahu, s důrazem na nutnost spolupráce s ostatními složkami. Poté zpracuji praktické postupy, které začínají převzetím oznámení a končí zásahem pyrotechnické jednotky ve spolupráci s ostatními složkami záchranného systému. V poslední části práce se zaměřím na navržení způsobu řešení tohoto problému vzájemné spolupráce, který se konkrétně týká pyrotechnické skupiny v Jihočeském kraji.

Svou prací bych chtěl poukázat na to, jak důležitá je právě spolupráce a komunikace všech složek integrovaného záchranného systému při zásazích, kdy jde o ohrožení životů mnoha lidí. Rád bych také popsal práci pyrotechniků-profesionálů, kteří svými schopnostmi a odvahou chrání životy ostatních spoluobčanů. Kromě toho se též chci dotknout problému informovanosti veřejnosti, co se týče problematiky bombových útoků.

1. Současný stav

1.1 Policejní pyrotechnika

Na území České republiky jsou začátky současné pyrotechnické činnosti datovány od roku 1948. Předtím byly tyto práce prováděny výhradně vojenskými pyrotechniky.

Mezi nejdůležitější *pyrotechnické práce* patří především ty, které souvisí s nálezy munice. Do této oblasti patří především shromažďování nálezů, jejich prověření, přeprava a zneškodnění. Náplň práce pyrotechniků se neustále rozšiřuje a diferencuje. V posledních letech byl zaznamenán nárůst počtu případů, kdy bylo použito nástražného výbušného systému. Zde pak pyrotechnici musí řešit značně složité situace spojené s vyhledáváním, prověřováním a zneškodněním těchto nálezů.

Také úkony spojené s objasňováním trestné činnosti jsou součástí práce pyrotechniků. Jsou spojené s kriminalisticko-technickými úkony a úkony pyrotechnika na místě nahlášeného nálezu. Tyto činnosti tvoří obsah *kriminalistické pyrotechniky*, která využívá poznatků pyrotechniky při předcházení, objasňování a dokazování trestných činů páchaných pomocí výbušnin.

Další významnou oblastí pyrotechnické činnosti je prevence. „*Pyrotechnická prevence* je souhrn činností a opatření, prováděných v oblasti školení a předávání informací mimo rámec pyrotechnické veřejnosti a dohled nad výkonem zemních a pyrotechnických prací v jiných resortech.“¹ Úkolem pyrotechnické prevence je tedy co nejučinněji předcházet kritickým, život ohrožujícím, situacím. Sem patří především školení příslušníků, ostatních složek policie, besedy ve školách, články v tisku.

Součástí pyrotechnické činnosti je též *výzkum a vývoj*, jelikož je třeba neustále získávat a vyvíjet nové prostředky a metody práce. K práci pyrotechnika nedílně patří i intenzivní *vzdělávací proces*, který je vzhledem k rizikovosti a náročnosti jeho práce nezbytný. Až v posledních letech na základě absolvování různých speciálních kurzů

---

1)Hrazdára, I., Kollár, M. Policejní pyrotechnika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 16

získávají pyrotechnici potřebná oprávnění, která jim umožňují vykonávat různě náročné pracovní úkony. Systém pyrotechnického vzdělávání vychází ze spolupráce s Armádou ČR. V současnosti vzniká samostatné pyrotechnické vzdělávací centrum zaměřené na potřeby všech útvarů policie, které se zabývají pyrotechnickou činností.

1.2 Policejní pyrotechnik

Současná policejní pyrotechnika klade na své pracovníky značné nároky, jelikož musí sledovat rychlý vývoj jak v oblasti vývoje a výroby výbušnin, tak i v oblasti rozvoje ochranných prostředků používaných při výkonu práce. Pouze oprávněné osoby smí provádět výkon pyrotechnické činnosti u Policie České republiky (dále jen PČR). Rozsah pyrotechnických úkonů je uveden v pyrotechnickém průkazu nebo dokladu vydaném školícím útvarem Policie ČR. Manipulovat s výbušnými předměty je oprávněn i zaměstnanec Policie ČR na základě získání příslušného oprávnění.

Pyrotechnikem Policie ČR může být pouze policista starší 21 let, zdravotně způsobilý s ukončeným minimálně středoškolským vzděláním. Rozhodující je též doporučení psychologa. Pyrotechnik je povinen každé tři roky obhájit svou kvalifikovanost při přezkoušení. Specialisté v této oblasti jsou pak povinni úspěšně absolvovat atestační zkoušky. Platnost oprávnění provádět policejní pyrotechnické úkony končí ukončením pracovního poměru u Policie ČR.

V současné době plní pyrotechnik řadu úkolů, které vycházejí z náplně pyrotechnické služby, z individuálních potřeb daného oddělení a z úkolů ochranné služby. Kvalita a bezpečnost této práce závisí na osobní zkušenosti každého jednotlivce, neboť každý nález je specifický, a tak je pyrotechnik při každém zásahu vystaven různému stupni nebezpečí. Výjimečnost jeho práce spočívá v nutnosti operativního přístupu, neboť ve většině zákroků neexistují návody, jak danou situaci řešit. Každý zákrok je originální svým charakterem. Pyrotechnik pracuje většinou v neznámém prostředí, často s předměty nebo látkami, jejichž charakter se vymyká běžným kritériím.

Na dodržování pokynů pyrotechnika závisí bezpečnost práce i dalších zúčastněných složek. Členové všech těchto složek jsou proto povinni „poskytnout pyrotechnikovi potřebnou pomoc v rámci plnění daného úkolu, zejména při zajišťování, převozu a ničení munice.“²

1.3 Psychologické aspekty práce pyrotechnika

Aspekty, které mohou nepříznivě ovlivnit práci pyrotechnika a zapříčinit možnou chybu, lze rozdělit do dvou skupin. Jedná se o charakter zátěže a o nutnost neustále pohotově reagovat v závislosti na vývoji situace. Co se týče zátěže, je pro ni typická dlouhodobá neustálá bdělost při sledování chování podezřelého nálezu. Nutným důsledkem této zátěže je pokles úrovně aktivace pyrotechnika. Toto se projevuje hlavně snížením pozornosti a též kolísáním kvality výkonu. V mimořádných situacích dochází ke skokovým změnám psychické zátěže. Pokud je tato zátěž dlouhodobá nebo přesáhne meze přizpůsobivosti organismu člověka, zvyšuje se riziko selhání. Takovéto situace doprovázejí i nepříjemné subjektivní pocity a fyziologické reakce (chvění rukou, pocení, strach atd.).

Mezi nejčastější stresory u pyrotechniků může patřit stres z časové tísně a množství úkolů, objektivní překážky jakými může být nedostatečné vybavení či stres z odpovědnosti související s ohrožením osob a majetku. Dále se může u pyrotechnika objevit stres z pochybnosti o správně zvoleném postupu či stres z nedostatku informací. Co se týče vnějších podmínek, bývá pyrotechnik často rušen hlukem a objevují se i neurotizující vlivy okolí.

„Odolnost vůči stresovým situacím je velmi důležitou vlastností, která by měla být u pyrotechniků hodnocena ještě před nastoupením do kurzu a sledována v průběhu výcviku i při nastoupení do výkonu funkce.“³

---

2) Závazný pokyn policejního prezidenta č. 135/2003

3) Klůc, A., Zlatohlávková, D. Život pyrotechnika. Praha: Naše vojsko, 2003, s. 101

Příznivé pracovní prostředí a poskytnutí nejlepšího technického vybavení zvyšuje pravděpodobnost úspěšného zákroku pyrotechnika. K dobrému výsledku zákroku přispívá již dříve zmiňované neustálé zvyšování osobní kvalifikace.

1.4 Organizace pyrotechnické činnosti Policie ČR

V České republice se nacházejí pyrotechnická pracoviště jednak s celorepublikovou působností i pracoviště s působností územně omezenou. Jejich struktura je následující:

a) Pyrotechnický odbor Policejního prezidia České republiky (PO PP ČR)

- Působnost na území celé republiky
- Řídí pyrotechnickou činnost PČR, předkládá legislativní návrhy, kontroluje činnost ostatních složek
- Ochrana významných osob a objektů
- Prověřování podezřelých nálezů pyrotechnickými skupinami v Praze a Olomouci
- Vyhledání a zneškodnění munice v bývalých vojenských prostorech Ralsko a Mladá
- Kriminalistická pyrotechnika

b) Pyrotechnické pracoviště Útvaru pro ochranu prezidenta republiky

- Celorepubliková působnost
- Opatření na ochranu prezidenta a míst pobytu s ním spojených

c) Pyrotechnická pracoviště Odborů kriminalistických a technických expertiz (OKTE)

- Územně vymezená působnost při Krajských správách PČR
- Zajištění místa výbuchu
- Vyhledání a zneškodnění munice
- Kriminalistická pyrotechnika
- Zacházení s podezřelými předměty

d) Pyrotechnická pracoviště Služby cizinecké a pohraniční policie

- Působnost na mezinárodních letištích v ČR
- Ochrana letištních komplexů

- Bezpečnost letecké přepravy
- e) *Pyrotechnická pracoviště Útvaru rychlého nasazení*
  - Působnost na celém území ČR
  - Základní pyrotechnické práce, užití průlomových prostředků
- Pyrotechnická pracoviště zásahových jednotek*
  - Územně vymezená působnost
  - Zabezpečení nálezů munice, podezřelých předmětů
  - Podpora při zásazích proti nebezpečným pachatelům
  - Spolupráce s ostatními jednotkami při živelných pohromách

ad e) pyrotechnická pracoviště zásahových jednotek

Zásahová jednotka „zajišťuje pyrotechnické výjezdy v rámci nálezu munice a její následné likvidace, provádí prvotní úkony při zajišťování a identifikaci nástražných výbušných systémů a dle zjištěných skutečností vyrozumívá výjezdovou skupinu pyrotechnického oddělení ochranné služby PČR, v případě nebezpečí prodlení provádí jejich likvidaci.“⁴

Pyrotechnik zásahové jednotky se účastní zákroků proti pachatelům organizované trestné činnosti a dbá na dodržování právních předpisů, které souvisejí s bezpečností práce a ochranou zdraví při zacházení s bojovou a jinou technikou. Je povinen se neustále vzdělávat a osvojovat si potřebné dovednosti.

1.5 Prostředky používané při pyrotechnické činnosti

Pod pojmem prostředky používané při pyrotechnické činnosti rozumíme přístroje, pomůcky a zařízení, které slouží k identifikaci a zneškodnění výbušných systémů. Patří sem také pomůcky, které mají zabránit vzniku újmy na zdraví nebo škody na majetku při případném výbuchu, popřípadě tento výbuch eliminovat. Patří sem též prostředky, které chrání život a zdraví pyrotechnika.

---

4) Organizační pokyn ředitele Policie České republiky č.61/2000

Všechny tyto prostředky se dělí podle účelu na:

a) *Ochranné prostředky* – jedná se o prostředky, kterými pyrotechnik zabraňuje či minimalizuje možnou vzniklou škodu na majetku a zdraví nezúčastněných osob a kterými chrání také své zdraví v případě výbuchu.

Patří sem například:

- prostředky určené k ochraně osob (ochranné vesty a přilby, ochranné oděvy, ochranné štíty, ochranné protistřepinové příkrývky) – viz. příloha č. 1

- rušičky
- detektory výbušných plynů
- prostředky pro dočasné uložení či přepravu výbušných systémů

b) *Prostředky pro manipulaci s nástražným výbušným systémem* – jedná se o zařízení, pomocí kterých může pyrotechnik zacházet s podezřelým předmětem z bezpečné vzdálenosti. Tyto prostředky zvyšují bezpečnost pyrotechnika. Patří sem:

- pyrotechnické roboty – viz. příloha č. 2
- manipulační tyč pro odstupnou manipulaci (s délkou kolem 3 metrů) - viz. příloha č. 3
- souprava lan a přípravků sloužící k manipulaci s podezřelým předmětem
- improvizované prostředky

c) *Prostředky pro prověřování podezřelých předmětů* – slouží k identifikaci podezřelých předmětů a zkoumání jejich konstrukce. Patří sem:

- pyrotechnické rentgeny (mobilní přístroje umožňující zobrazit rentgenový obraz vnitřního prostoru nástražného výbušného systému) - viz. příloha č. 4
- detektory kovů (ruční ke kontrole terénu a rámové ke kontrole osob)
- prostředky pro detekci a vyhledání výbušnin (detektory, soupravy činidel reagujících na výbušniny, využití vycvičeného služebního psa)

- prostředky pro kontrolu nepřístupných prostor (endoskop k vizuální kontrole nepřístupných prostor, zrcátka, stetoskop pro zesílení zvuku)
  - signalizátory ionizačního záření k vyloučení radioaktivity nástražného výbušného systému
- d) *Prostředky pro zneškodnění nástražného výbušného systému* – jedná se o pomůcky, které pyrotechnik využívá k destrukci předmětu, kdy násilně naruší obal či celý nástražný výbušný systém či o pomůcky, které využívá k násilnému narušení obalu a rozdělení nástražného výbušného systému na části aniž by došlo k explozi. Patří sem:
- brokovnice
  - výbušniny
  - kapalinové pyrotechnické prostředky - viz. příloha č. 5

1.6 Výbušniny a nástražné výbušné systémy

1.6.1 Definice pojmů

Výbuchem rozumíme rychlý fyzikální děj, který vede k prudkému uvolnění energie, projevující se rozrušením okolí nebo pohybem jiného druhu a nárůstem tlaku. Obvykle je doprovázen zvukovým, tepelným a světelným efektem.

„*Výbušniny* jsou látky schopné chemického výbuchu. Jedná se o chemické látky, které, pokud jsou vhodným způsobem uvedeny do činnosti, tedy iniciovány, a dojde k rychlému chemickému nebo fyzikálně-chemickému ději, dokážou uvolnit velké množství energie, charakteristické prudkým uvolněním plynů, světla a tepla.“⁵

Nástražný výbušný systém – jedná se o výbušnou nebo zápalnou látku či pyrotechnický prostředek a iniciační prvek, který za určitých předem stanovených podmínek vyvolá výbuch či ložisko požáru. Zpravidla bývá ukryt v obalu nebo má

---

5) Hrazdára, I., Kollár, M. Policejní pyrotechnika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s.43

formu, která skrývá jeho pravý účel.

1.6.2 Druhy výbuchu

Vlastnosti výbuchu, jakými jsou zvukový, tepelný a světelný efekt, se projevují ve třech typech. Jedná se o výbuch mechanický, chemický, nukleární. Z hlediska pyrotechniky je nejdůležitější právě výbuch chemický. Jedná se o jev, při kterém dochází k rychlým chemickým reakcím za současné přeměny vnitřní energie, která se projeví pohybem či porušením okolního prostředí. Celý proces trvá velmi krátce. Při výbuchu vznikají plyny, které se snaží rozpínat, takže každá překážka, bránící jejich roztahování, je rozdracena či roztříštěna.

Podle rychlosti šíření výbuchu se rozlišují dva základní druhy – detonace a explozivní hoření. Při detonaci vzniká ve výbušnině detonační vlna, která se pohybuje rychlostí větší, než je rychlost zvuku. Při výbuchovém hoření detonační vlna ve výbušnině nevzniká.

1.6.3 Nástražný výbušný systém

Výbušný systém je oblíbenou zbraní teroristů, jelikož se dá vyrobit velmi levně, poměrně lehce a často z dostupných materiálů, které nelze evidovat ani nalézt jejich vlastníka. Pro pachatele trestných činů je výbušný systém všestranně použitelný a po jeho použití lze jen velmi těžko identifikovat pachatele. Nástražné výbušné systémy jsou používány ke způsobení škod na majetku nebo zdraví konkrétních osob z politického, ekonomického či osobního motivu již od doby vynálezu výbušnin. Je to metoda, která je často používána k zastrašení, vydírání, při pomstě. V případě výbuchu útočník většinou nebere ohled na cizí osoby a často je dokonce účelem zranit co nejvíce lidí či způsobit co největší škody na majetku. Pachatelé trestných činů užívají nástražné výbušné systémy při útoku s úmyslem, že výbuch zničí všechny stopy a oni zůstanou neodhaleni. Úkolem policie je tedy odhalit včas nástražný výbušný systém a tím předejít případným škodám a zajistit stopy k dalšímu pátrání po pachateli.

Široká škála různých druhů výbušnin, ať už vojenských nebo průmyslových, stejně tak jako množství pomocných prostředků, umožňuje výrobu velmi různorodých výbušných systémů. Ty mohou být vyrobeny pro armádu, ilegálně v průmyslových výrobnách či zhotoveny podomácku.

Obal nástražného výbušného systému mívá většinou podobu běžně užívané věci, která se vyskytuje v prostředí, kde je uložen. U nás bývají nejčastěji využita auta, ve kterých je umístěna výbušnina, která má zneškodnit přepravované osoby či způsobit velkou materiální škodu bez ohledu na ohrožení lidí. V poslední době byly v České republice několikrát použity i nástražné výbušné systémy schované v igelitové tašce. Ta byla odložena na veřejně přístupném místě, a jelikož bývá běžně používána, nevzbuzovala žádnou pozornost. Můžeme se též setkat s běžnou zásilkou doručovanou poštou či jinou zásilkovou službou, která též ukrývá nástražný výbušný systém. K odhalení je třeba podrobné prohlídky zásilky a ověření odesilatele. Úspěšně k tomu bývají používána například rentgenová zařízení, která umožní identifikaci zásilky bez nutnosti rozbalení. Výjimkou není ani nástražný výbušný systém předpokládající sebeobětování pachatele trestného činu. Bývá umístěn přímo na těle útočníka či jej pachatel dopraví až na místo a sám odpálí.

Mezi nejčastější obaly, ve kterých bývá nástražný výbušný systém umístěn, patří trubky, kufříky, krabičky od cigaret či doutníků, skleněné lahve, plechovky od konzerv, elektrické přístroje, dárkové balíčky, odpadkové koše či dopisy – viz. příloha č. 6

1.6.3.1 Účinky nástražného výbušného systému

- a) *Prvotní účinky*, kterými se rozumí přímé působení výbuchu na předměty a osoby. Jedná se o účinky tlakové vlny, rázové či seismické vlny a vysoké teploty. Jakmile se detonační vlna dostane k povrchu nálože, rozletí se silně stlačené plynné zplodiny výbuchu. Ty vytlačují okolní vzduch, který se rozpíná do okolí. Tlaková a rázová vlna působí na lidský organismus i předměty stejně.

Pokud výbušný systém obsahuje velké množství výbušniny, vzniká ještě seismická vlna, která může poškodit budovy.

b) *Druhotné účinky*, které vznikají po působení výbuchu na předměty či osoby.

Druhotnými účinky jsou:

- Střepinový účinek, kdy při výbuchu dochází k roztříštění obalu a dalších předmětů na fragmenty, které jsou tlakovou vlnou vymrštěny a mohou zranit lidský organismus.
- Pád uvolněných předmětů působením tlakové či seismické vlny výbuchu. Tlaková vlna, šířící se všemi směry, dokáže shodit předměty nacházející se ve výšce. Ty pak mohou při dopadu člověka zranit či zabít.
- Poškození vedení nebo zásobníků (elektrického proudu, plynu, vody, páry, benzínu atd.) – mohou být poškozeny nejen pokud se nacházejí poblíž místa výbuchu, ale i když jsou umístěny pod zemí, kdy na ně působí seismická vlna.
- Požár – vzniká teplem uvolněným při výbuchu a působí na lehce zápalné látky. Při vzniku požáru jsou škody na majetku mnohonásobně vyšší než při pouhém výbuchu.
- Panika, která se šíří mezi lidmi v místě výbuchu. Při panice ovládá veškerou lidskou činnost pud sebezáchovy, kdy člověk není schopen samostatného rozumného uvažování. Ve většině případů pak člověk podlehne syndromu davového chování, kdy racionálně nepřemýšlí a jedná stejně jako lidé v jeho okolí. Může tak často dojít ke zranění nebo dokonce k usmrcení osob například ušlapáním.

1.6.3.2 Konstrukce nástražného výbušného systému

Nástražný výbušný systém se skládá z obalu a výbušné látky. Obal má za úkol udržet jednotlivé části výbušného systému pohromadě a maskovat jeho typické znaky.

Pokud je obal vyroben z materiálu, jenž po výbuchu vytváří střepliny, může výrazným způsobem zvětšit ohrožený prostor. Výbušná látka má za úkol poškodit a zničit majetek popřípadě zranit oběť. Výbušnina bývá umístěna v bezprostřední blízkosti iniciačního systému. Tato sestava zvyšuje předpoklad, že výbuchem budou zničeny stopy vedoucí k pachateli. Výbušnou látkou může být třaskavina, trhavina, některý typ střelného prachu, pyrotechnická slož nebo výbušné plyny. Pyrotechnici díky získaným vědomostem znají obecné vlastnosti všech těchto výbušných látek a při manipulaci s nimi tak mohou dodržovat maximální bezpečnost.

2. Cíle práce a hypotézy

Dosud jsem se zabýval problematikou pyrotechnické činnosti pouze z teoretického hlediska. Nyní se zaměřím na výkon práce pyrotechnika z praktického hlediska. Budu se zabývat procesem, který začíná oznámením o uložení nástražného výbušného systému nebo nálezem podezřelého předmětu přes koordinaci zásahových složek až po prohlídky objektu pyrotechnikem a řešením vzniklé situace. Cílem mé práce je porovnat teorii obsaženou v předpisech a nařízeních s reálnou činností pyrotechnické skupiny Jihočeského kraje. Budu srovnávat platné závazné dokumenty s praxí pyrotechniků, kteří jsou povinni se těmito nařízeními řídit při zásahu a na základě těchto konzultací zjišťovat skutečný stav. Vzhledem k tomu, že se jako člen Zásahové jednotky Policie ČR Správy Jihočeského kraje osobně účastním těchto zásahů, uvědomuji si, že práci jednotlivých složek při zásahu negativně ovlivňuje řada nedostatků, které mohou zapříčinit selhání vedoucí až k ohrožení lidských životů a majetku. Domnívám se, že řada těchto nedostatků by se dala odstranit lepší spoluprací pyrotechnické skupiny s ostatními složkami Integrovaného záchranného systému a dále zlepšením informovanosti zaměstnanců obchodních center, kteří jsou odpovědní za bezpečnost lidí ohledně postupu při nahlášení krizové situace a též zaměstnanců v obchodech, kteří by měli vědět, jak se za takové situace správně zachovat.

Ve své práci bych rád svou hypotézu ověřil a přispěl tak k řešení a odstranění alespoň některých slabin ve spolupráci všech zúčastněných s pyrotechnickou skupinou při ohrožení bombovým útokem.

3. Metodika

V této části práce se budu zabývat praktickými postupy, které začínají převzetím oznámení a končí zásahem pyrotechnické jednotky ve spolupráci s ostatními složkami záchranného systému. Hlavním zdrojem, z něhož budu čerpat, jsou závazné právní normy určené pro Policii ČR. Tuto teorii využiji v závěru práce ke komparaci s informacemi, získanými při konzultacích s pyrotechniky Jihočeského kraje, jejichž jména uvádím v seznamu použitých zdrojů.

3.1 Převzetí oznámení nebo výhružky o uložení výbušného systému

Cigánik a Hrazdíra (1998) definují pohružku umístění výbušného systému jako nebezpečné jednání osoby či skupiny osob, které svým jednáním nebo důsledky naznačují, že chtějí způsobit škodu na majetku nebo újmu na zdraví a životech.

Při řešení těchto nebezpečných situací je důležitá vysoká odbornost příslušníků policie, psychologická příprava i dobrá fyzická zdatnost. Je důležité se zaměřit na týmovou práci, aby bylo řešení vzniklých situací bezpečné. Správné chování při přijetí oznámení výhružky bombovým útokem je důležité pro další posuzování vážnosti situace a pro správnou volbu dalších opatření.

Od způsobu oznámení, které pachatel nebo oznamovatel podává, se odvíjí způsob převzetí oznámení či výhružky o uložení výbušného systému. Oznámení mají formu telefonických či písemných sdělení, audio nebo video záznamů či jiných způsobů. Oznámení mohou být podána i osobně, buďto náhodným nálezcem nebo přímo pachatelem. Náhodná osoba může oznámit nalez podezřelého předmětu, čímž se rozumí „každý předmět, u něhož umístění, účel, původ, vnější forma, majitel anebo jiné okolnosti jeho výskytu nejsou známy, nebo jsou podezřelé, a který by mohl být

nástražným systémem nebo nástražným výbušným systémem (např. různá zavazadla, balíčky, dopravní prostředky apod.).“⁶

Podle jednání volajícího rozlišujeme oznámení přímá či nepřímá. Při přímém oznámení informuje pachatel přímo útvar policie o uložení nástražného výbušného systému a o svých dalších úmyslech. Při zprostředkovaném (nepřímém) oznámení informuje pachatel prostřednictvím jiných subjektů o uložení nástražného výbušného systému, popřípadě informuje zájmový objekt o svém úmyslu přímo.

Podle statistik je většina výhružek telefonická, většinou směřuje přímo do budovy adresáta a pachatel se domnívá, že adresát bude informován. Informace obdrží většinou zaměstnanci objektu, jelikož pachatel předpokládá, že tyto osoby přijmou rozhovor bez reakce, jelikož nejsou kompetentní rozhodovat o důležitých věcech. Důkladné proškolení zmíněných pracovníků by mohlo zabránit jejich selhání v nastalé kritické situaci. Pokud bude pachatel hovořit s osobou připravenou, je pravděpodobné, že toho řekne více, než měl původně v úmyslu a případně se prodlouží i délka telefonického rozhovoru. Při správném převzetí takového oznámení o uložení nástražného výbušného systému může pak takový zaměstnanec přispět k vyšší bezpečnosti policistů, kteří danou situaci řeší, pyrotechniků, kteří budou s výbušným systémem pracovat a v neposlední řadě k bezpečnosti civilních obyvatel v objektu.

3.1.1 Vedení telefonického rozhovoru

Příjemcem telefonického rozhovoru může být proškolený odborník z řad Policie ČR, stejně jako řadový zaměstnanec ohroženého objektu. V obou případech je na začátku rozhovoru nutné pozorně poslouchat volajícího a zprvu ho nepřerušovat. Až poté by se mělo začít s dotazováním. Další postup se liší podle odbornosti příjemce telefonického oznámení.

---

6) Pokyn ředitele bezpečnostního odboru č. 2/2003, čl.2

3.1.1.1 Vedení telefonického rozhovoru řadovým zaměstnancem

Zaměstnanci objektů, které se mohou stát cílem bombových útoků, především pracovníci v telefonní ústředně, by měli být vyškoleni k tomu, aby na výhrůžky bombovým útokem reagovali s klidem a získali od volajícího co nejvíce informací o umístění bomby a době jejího odpálení.

Každý zaměstnanec by měl být seznámen s okruhem otázek, jejichž zodpovězení později pomůže zasahujícím složkám při dalším postupu v krizové situaci. Jedná se o následující otázky:

- Kdy má bomba vybuchnout?
- Kde se bomba nachází?
- Jak bomba vypadá?
- O jaký typ bomby se jedná?
- Jakým způsobem se bomba aktivuje?
- Jak se jmenujete?
- Odkud voláte?
- Proč jste do objektu tuto bombu umístil?
- Co můžeme udělat, abychom předešli ohrožení lidí?

Běžnému člověku se mohou zdát tyto otázky absurdní, ale ukázalo se, že volající často spontánně na všechny odpověděl. Dokonce i částečná odpověď může pomoci odborníkům při posouzení vážnosti nastalé situace.

Pokud příjemce pozná, že pachatel hodlá rozhovor ukončit, měl by pachatele ujistit, že není kompetentní osobou a pokusit se o spojení hovoru s nadřízeným či s osobou, která je pro tyto krizové situace proškolená. Po přesměrování hovoru je třeba se pokusit začít znovu od začátku s tím, že volaný nemá nejmenší tušení o vzniklé situaci. Opět se kladou stejné otázky, a pokud je to možné, opět se hovoří o nekompetentnosti přijímat rozhodnutí při řešení nebezpečných situací. Je důležité, aby nikdo pachateli nic

nesliboval. Pachatel by měl mít pocit, že se s ním jedná seriózně a že všichni udělají maximum pro splnění jeho požadavků. V žádném případě by pachatel neměl být zesměšňován nebo dokonce ignorován. Neměla by padnout jediná zmínka o vlastních bezpečnostních opatřeních ze strany příjemce hovoru, jelikož není jasné, jak dobře se útočník v objektu vyzná nebo zda v něm dříve nepracoval. Po skončení rozhovoru je důležité zapsat přibližný čas začátku i konce a doplnit všechny detaily, které si volaný během rozhovoru nestihl zapsat. Toto by měl učinit ještě před tím, než začne předávat tyto informace dalším osobám. Pro kriminalisty mohou být i zdánlivě nedůležité informace zásadní. Přízvuk, charakteristický hlas nebo porucha řeči, případně opakování nějakého slova či fráze může pomoci kriminalistům při dopadení pachatele. Po ukončení hovoru musí zaměstnanec neprodleně ohlásit hrozbu osobě určené vedením pro příjem takových informací. Tento zaměstnanec musí být později plně k dispozici pro pořádkové orgány. Oznámení o pohrůzce bombovým útokem je dále předáno policii a odpovídajícím institucím podle stanovených směrnic.

3.1.1.2 Vedení telefonického rozhovoru odborníkem Policie ČR

Povinností policisty přijímajícího oznámení je převzít a zapsat přesné znění oznámení o umístění nástražného výbušného systému v objektu, dle možností v průběhu rozhovoru zajistit záznam hovoru a v případě dostupného technického vybavení zjistit telefonní číslo volajícího. Policista by se měl pokusit zjistit co nejvíce informací, které pomohou rozhodnout, jak organizovat pyrotechnickou prohlídku a pomohou vypátrat oznamovatele. Měl by navázat kontakt s volajícím a vhodnou formou prodloužit hovor, aby získal co nejvíce doplňujících informací týkajících se:

- Nástražného výbušného systému (místo uložení, kdy a kým byl umístěn, jak se aktivuje, čas výbuchu, druh použité výbušniny, účinky, vzhled)
- Důvodu hrozby, uložení nástražného výbušného systému (proč a proti komu je útok směřován)
- Osoby oznamujícího (pohlaví, věk, způsob a charakter řeči a chování oznamovatele, zda má společníky, zda si uvědomuje následky svého činu,

čeho chce výbuchem docílit, co sleduje zničením objektu, proč řeší situaci tímto způsobem, zda si je jistý výbuchem nástražného systému dle jeho předpokladu, zda by jeho blízcí souhlasili s jeho činem, zda tímto způsobem vyřeší svůj problém, zda nemůže zvolit jiné řešení)

- Prostředí, odkud je hovor veden (zvuky v pozadí – např. zvuk motoru auta, letadla, vlaku, hudba...).

Délka rozhovoru závisí na ochotě oznamovatele hovořit s pracovníkem policie a mnohdy na taktice vedení rozhovoru policistou. Prvořadým úkolem v této situaci je získání co nejvíce informací týkajících se nástražného výbušného systému. Pokud to situace dovoluje, měl by se policista pokusit odradit oznamovatele od jeho úmyslu.

Po zaznamenání je zpráva předána operačnímu středisku, dozorčí službě objektu či ostraze objektu a v případě přítomnosti vedoucímu útvaru nebo jinému přímému nadřízenému. Pokud to situace dovoluje, může být oznámení předáno již v průběhu hovoru s pachatelem. Z telefonického rozhovoru vypracuje policista úřední záznam, kde se mimo jiné uvádí:

- Přibližný věk a pohlaví volajícího
- Jakým jazykem oznamovatel mluví
- Přízvuk
- Charakteristika hlasu
- Způsob hovoru
- Zvuky v pozadí
- Chování oznamovatele
- Pachatelova znalost prostor, kde je nástražný výbušný systém umístěn

Aby byl záznam policisty co nejpodrobnější a obsahoval co nejvíce důležitých údajů pro další vyšetřování, využívá Policie ČR předem sestavený dotazník, obsahující přesnou strukturu otázek pokládaných specialistou během rozhovoru – viz. příloha č. 7

Pokud je oznámení podáno v písemné podobě, je nutné jej zajistit pro potřeby dalšího šetření. Nesmí dojít ke znehodnocení stop či zničení důkazů a oznámení mohlo být podrobně prozkoumáno při expertíze (otisky, sliny na známce, rukopis,...). Stejný postup platí i pro poštovní zásilky s audiozáznamy.

3.2 Postup operačních středisek po přijetí oznámení

Po přijetí oznámení má operační důstojník za úkol informovat jednotlivé složky v následujícím pořadí:

- Výjezdová či zvláštní skupina určená k organizaci příslušných opatření (vyslána na místo uložení nástražného výbušného systému)
- Vedoucí služební funkcionáři (informování)
- Psovod se služebním psem cvičeným k vyhledávání výbušnin (vyrozumění)
- Pyrotechnik či pyrotechnická výjezdová skupina (informování o situaci a dosud přijatých opatřeních)
- Policisté ve službě (pohotovost k jejich případnému nasazení při opatření na místě zákroku)
- Vedoucí pracovník či majitel objektu (informování o přijetí oznámení a předpokládaných bezpečnostních opatřeních)
- Ostatní služby policie, Integrovaný záchranný systém, havarijní a servisní služby (vyrozumění a případné vyžádání podle rozsahu opatření na místě zákroku a připravenost k zásahu), vyrozumění vzhledem k charakteru objektu s cílem zajištění maximální bezpečnosti osob a majetku, případně s cílem zmírnění možných následků.
- Udržování spojení s vedoucím výjezdové skupiny a s vedoucími dalších zvláštních skupin

Policejní praxe vychází z obecných zásad prověřování oznámení o nástražných výbušných systémech:

- 1) Předpokládá se, že je oznámení pravdivé až do vyloučení předpokladu prohlídkou s negativním výsledkem
- 2) Každé oznámení o umístění nástražného výbušného systému se prověřuje okamžitě
- 3) Rychlost a kvalita provedených opatření je základním požadavkem při činnosti všech zúčastněných zasahujících složek
- 4) Pokud nehrozí škodlivý následek, je nutné postupovat tak, aby nedošlo ke znehodnocení stop vedoucích k nalezení pachatele

V případě ohlášení nálezů předmětu, který by mohl být nástražným výbušným systémem, se může stát, že na místo dorazí jako první běžná policejní hlídka. Jejím úkolem je okamžitě vyrozumět nejbližší pyrotechnickou skupinu, případně jiného odborníka se znalostmi o zacházení s výbušninami. Poté uzavře prostor proti vstupu všech osob a okolí zajistí proti předpokládanému účinku výbuchu. Bere přitom v úvahu velikost podezřelého předmětu a možný rozsah škod.

Kromě odborníka na výbušniny a s výjimkou krajní nouze se nikdo nesmí dotýkat podezřelého předmětu. Pouze v situaci, kdy bezprostředně hrozí výbuch a nelze vyklidit okolní prostor, může kterýkoli příslušník policie přemístit podezřelý předmět na bezpečnější místo. Takto se postupuje v případě hrozby výbuchu plynu či jiné výbušné látky v továrnách, obytných domech apod.

3.3 Opatření na místě zákroku

Je nutné si uvědomit, že jedním z hlavních cílů hrozby bombovým útokem je vytvoření paniky. Útočník může mít v některých případech pouze zájem na vytvoření atmosféry paniky, která naruší běžnou činnost. Je totiž prokázáno, že i panika sama o sobě zvyšuje pravděpodobnost zranění osob a poškození majetku. Útočník může použít nástražný výbušný systém, aby si zajistil věrohodnost. Poté může jen vyvolávat plané poplachy s tím, že někdy použije skutečnou bombu, aby si věrohodnost udržel. Planý

poplach je pro něj výhodný v tom směru, že naruší normální činnost a váže na místě bezpečnostní síly. Pachatelé mohou dokonce využít planých poplachů k tomu, aby zjistili, jakým způsobem se prohlídky objektů provádějí a kdo je řídí. Přestože většina pohrůzek bombovým útokem jsou jen plané poplachy, nelze je brát na lehkou váhu.

Rozsah opatření na místě nahlášení bombového útoku vychází z vyhodnocení oznámení. Tomu odpovídá i nasazení sil a prostředků policie a dalších spolupracujících subjektů.

Pokud je oznámení obecně formulováno, nebývá uvedeno ani místo ani čas výbuchu či požadavek pachatele. Popřípadě se může jednat o rozlehlý prostor, v našem případě obchodní dům. Nejprve se do zájmového prostoru vyšle potřebný počet policistů, poté se provede prohlídka, která většinou probíhá bez uzavření a vyklizení prostoru, při běžném provozu. Při nalezení podezřelého předmětu se postupuje podle pokynů, které ve své práci ještě dále zmíním.

Dále může nastat případ, kdy je oznámení obecné, ale je v něm obsažen přesný čas výbuchu či jiný závažný údaj. V této situaci velitel zásahu rozhoduje o omezení běžného provozu v objektu během provádění prohlídky a o evakuaci či uzavření prostor. Rozhodne také o době přerušování a následného obnovení prohlídky v závislosti na oznámené době výbuchu.

V případě, že oznámení obsahuje přesný čas i místo výbuchu, je nutné nasadit do akce maximální počet policistů, zajistit evakuaci, případně uzavření prostoru v nutném rozsahu. Dále je nutné vyrozumět ostatní složky policie a spolupracující subjekty. Stejně jako v předchozím případě se stanoví doba přerušování a obnovení prohlídky podle udané doby výbuchu.

3.4 Chování při nálezu podezřelého předmětu

Při nálezu podezřelého nálezu, u kterého lze předpokládat, že se jedná o výbušnou nálož, je nutné nejprve uzavřít okolí nálezu a posléze opustit toto místo a podle Janíčka a Drahovzala (2001) dodržovat přinejmenším následující bezpečnostní vzdálenosti:

- při malých náložích v budovách – opustit místnost, sousední místnosti a místnosti nahoře a dole
- při větších náložích v budovách – opustit několik pater nebo celou budovu
- při malých náložích venku – okruh asi 60 metrů
- při větších náložích venku – okruh asi 200 metrů

Účinnost nástražného výbušného systému by neměla být podceňována, protože při nevhodné manipulaci může i malé množství výbušniny zranit mnoho lidí. Do prostoru, kde je umístěn nástražný výbušný systém, je možno vstoupit pouze z důvodu záchrany osob nebo za přítomnosti pyrotechnika. S podezřelým předmětem se za žádných okolností nesmí manipulovat. Je zakázáno ho zdvihat, pokládat do vody, přikrýt, jakkoli rozvazovat či stříhat dráty nebo šňůry, měnit světelné podmínky v místě nálezů, použít mobilní telefon, použít otevřený oheň v blízkosti předmětu.

Po příjezdu pyrotechnika na místo nálezů podezřelého předmětu je dobré, aby byl nálezce schopen zodpovědět otázky, které se týkají přesného popisu místa nálezů předmětu, času objevení předmětu, popisu předmětu jako takového (tvar, velikost, barva, materiál, zvuk, pach). Dále budou pyrotechnika zajímat evakuační opatření – kde jsou shromážděny evakuované osoby, zda je prohlídka objektu ukončena, zda se v blízkosti nálezů nacházejí nějaká potrubí či jiné zdroje nebezpečí, zda lze vytipovat pachatele.

3.5 Úkoly pyrotechnika po příjezdu na místo zákroku

Po příjezdu na místo zákroku vyhodnotí pyrotechnik nastalou situaci na základě zjištěných poznatků, výsledků provedené bezpečnostní prohlídky a charakteru objektu. Pokud je v objektu nalezen podezřelý předmět nebo nástražný výbušný systém, vyžádá si pyrotechnik výjezd celé pyrotechnické skupiny. Veliteli navrhne následná opatření ke snížení účinku a možných následků výbuchu nástražného výbušného systému. V případě akutního hrozícího nebezpečí provádí pyrotechnik nejnutnější opatření k odvrácení hrozícího výbuchu.

V případě, že na místo dorazí pyrotechnická výjezdová skupina, je postup následující – stejně jako v prvním případě nejprve navrhne veliteli zákroku další opatření ke snížení účinku a možných následků výbuchu nástražného výbušného systému. Pokud je nalezen podezřelý předmět, pokusí se zjistit, zda se jedná o nástražný výbušný systém. V kladném případě provádí opatření vedoucí k jeho zneškodnění nebo přemístění. Poté zajistí zadokumentování nalezeného nástražného výbušného systému pro evidenci pyrotechnického odboru.

Zákroku proti podezřelému předmětu nebo nástražnému výbušnému systému se musí zúčastnit minimálně dva pyrotechnici pyrotechnické výjezdové skupiny, aby bylo zajištěno správné a bezpečné splnění všech úkonů, především při manipulaci s technickými a ochrannými prostředky.

3.6 Evakuace budovy před započítím prohlídky

Operační středisko nebo velitel zásahu rozhoduje o nutnosti a způsobu evakuace. Využije k ní osoby s dobrou znalostí objektu.

Evakuaci osob z objektu zajišťují policisté a občanští zaměstnanci určení operačním střediskem, na jednotlivých pracovištích jednotliví vedoucí pracovníci. Jako první se evakuují místa a osoby v bezprostředním nebezpečí a po nich osoby z vnitřní

uzávěry. Je nutné určit nejbezpečnější trasy a zajistit jejich průchodnost, dále je třeba upozornit osoby a spolupracující složky, aby nepoužívaly výtahy. Pokud pro lidi z vnitřní uzavěry hrozí nebezpečí z prodlení, je třeba vytipovat přiměřené náhradní kryty. Pro postižené lidi a děti je nezbytné zajistit pomoc.

3.7 Pyrotechnické prohlídky

Při odhalování nástražných výbušných systémů se provádí opatření, která se hromadně nazývají pyrotechnickými prohlídkami. Jejich účelem je prověření označených objektů a nalezení nástražného výbušného systému. Následuje jeho zneškodnění či vyloučení možnosti výskytu v prověřovaném objektu. Nejčastěji bývají prověřovány budovy a přilehlé prostory, dopravní prostředky, poštovní zásilky, zavazadla nebo osoby. Pyrotechnické prohlídky můžeme rozdělit na prohlídky preventivní a bezpečnostní.

„Preventivní pyrotechnická prohlídka je prováděna na základě příkazu policejních orgánů. Prohlídku lze u útvarů Policie ČR vyžádat např. při organizování společenských, kulturních a politických akcí, v rámci předcházení možné trestné činnosti. Preventivní prohlídky rozdělujeme na periodické, namátkové, nepravidelné a před pobytem chráněné osoby.“⁷

Velitel celé akce stanoví po domluvě s pyrotechnikem průběh preventivní prohlídky. Vychází se přitom z účelu prohlídky, charakteru objektu a z dalších okolností.

Bezpečnostní pyrotechnická prohlídka je prováděna na základě oznámení o umístění nástražného výbušného systému nebo na základě informací bezpečnostních složek, které objevily podezřelý předmět nebo nástražný výbušný systém. Provedení prohlídky stanovuje opět velitel zásahu, pokud je přítomen pyrotechnik, dohodne

---

7) Janíček, M. Pyrotechnická ochrana před terorismem, Vyškov: Educa consulting, 2002, s.132

společný postup s ním.

3.7.1 Pyrotechnická prohlídka objektu

Na základě oznámení o uložení nástražného výbušného systému nebo informací od jiných útvarů provádí policisté prohlídku objektu.

„Způsob provedení prohlídky objektu nebo prostoru stanoví velitel zpravidla po dohodě s pyrotechnikem, pokud je v době zahájení prohlídky přítomen. Při stanovení způsobu provedení prohlídky vychází velitel z účelu, který je prohlídkou sledován, z charakteru objektu, nasazených sil a prostředků a z dalších okolností, které mohou provádění prohlídky objektu ovlivnit.“⁸

Velitel zásahu by se měl pokusit zkontaktovat zaměstnance objektu, který má dobré znalosti prostor objektu, odpovídající zdravotní a psychický stav a je ochoten spolupracovat i s vědomím možného rizika. Velitel musí na základě předpokládané doby výbuchu určit dobu přerušení a znovuobnovení prohlídky, zpravidla se jedná o 15 minut před i po předpokládané době výbuchu. Musí dále předat instrukce všem osobám, které se účastní prohlídky. Pokud je přítomen pyrotechnik, podílí se též na instruktáži. Jen nutné zdůraznit především způsob, vyhledání a rozpoznání podezřelých předmětů, provedení vizuální prohlídky v předem určených prostorech, systematické prohledávání určených prostor. Prohlídka objektu se provádí vizuálně bez jakékoli manipulace s podezřelými předměty. Při prohlídce se postupuje od spodních prostor směrem nahoru. Vždy je třeba dokončit prohlídku celého objektu a to i po uplynutí udaného času výbuchu.

Všichni zúčastnění musí být neustále ve spojení s vedoucími skupin a pečlivě označit prohledané prostory. Při nálezu podezřelého předmětu jsou povinni toto místo zajistit a neprodleně ohlásit vedení. Pyrotechnik poté převezme řízení činnosti na místě až do odstranění nebezpečí výbuchu. Pouze on rozhoduje o způsobu, postupu a

---

8) Závazný pokyn policejního prezidenta č. 53/2003, čl. 11 - 3

metodách zneškodnění výbušného systému. V případě nebezpečí výbuchu je přednější bezpečné zneškodnění nástražného výbušného systému a kriminalistické úkony jsou provedeny až po zneškodnění výbušniny. Pokud pyrotechnik požádá kohokoli o pomoc, je mu každý povinen pomoc poskytnout v případě, že nehrozí přímé ohrožení na zdraví.

Detektor výbušnin a psovod se psem cvičeným na vyhledávání výbušnin se využívají k prohlídce označených podezřelých a těžko přístupných prostor. V případě prohlídky se psem prochází pyrotechnik se psovodem objekt společně.

3.7.1.1 Preventivní pyrotechnická prohlídka objektu

Preventivní pyrotechnická prohlídka se provádí v rámci předcházení možné trestné činnosti, např. při organizování společenských akcí v objektech. Cílem prohlídky je vyloučení uložení nástražného výbušného systému v prostorech konání akce. Při prohlídce je pozornost zaměřena především na podezřelé předměty, jejichž původ či majitel není známý. Je třeba prověřit i předměty známé, se kterými mohlo být manipulováno nebo zjistit důvod různých úprav v objektu. Kromě prohlídky objektu se standardně provádí i prohlídka okolí a vozidel zaparkovaných v blízkosti objektu.

Při prohlídce okolí i objektu je základem postupovat zvnějšku dovnitř a zdola nahoru. Prohlídka okolí se týká vzdálenosti zhruba 10 metrů od objektu, kdy se pečlivě prohlíží terén včetně všech umístěných předmětů. Pro tuto prohlídku je vhodné využít policejního psa cvičeného na vyhledávání výbušnin.

Po prohlídce okolí přichází na řadu vnitřní prohlídka objektu, při níž se prohlíží všechny prostory v budově, včetně technického zázemí a vybavení. „Nejlépe je postupovat směrem od nejnižších podlaží směrem nahoru. Je velmi výhodné využívat znalostí místních osob. Při prohlídce technických prostor, skladů apod. je přítomnost techniků a skladníků nezbytná.“⁹

---

9) Janíček, M. Pyrotechnická ochrana před terorismem, Vyškov: Educa consulting, 2002, s.146

Při preventivní prohlídce objektu je důležitá spolupráce velitele zásahu, pyrotechnika a správce budovy. Ten musí před začátkem prohlídky předat pátracímu týmu klíče od všech místností v budově, což může být problematické, pokud nejsou k dispozici rezervní klíče a zaměstnanci při odchodu své klíče neodevzdají. Přítomnost správce je důležitá i kvůli jeho znalosti o umístění uzávěrů vody, plynu a elektrických jističů.

3.7.1.2 Bezpečnostní pyrotechnická prohlídka objektu

„Bezpečnostní pyrotechnická prohlídka objektu se provádí zpravidla na základě oznámení o uložení nástražného výbušného systému, nebo na základě operativně získaných informací apod. Jiným důvodem může být nález podezřelého předmětu nebo nástražného výbušného systému. V takových případech je zjišťováno, zda v objektu není uloženo více nebezpečných předmětů.“¹⁰

Bezpečnostní pyrotechnická prohlídka probíhá podle stejných zásad jako preventivní prohlídka pokud je znám čas výbuchu. Jedním z prvních kroků před započítím prohlídky je vyhlášení evakuace. Mnohdy je užitečné zapojit do prohlídky uživatele prohlížených prostor. Pokud to situace dovoluje, měli by před opuštěním pracoviště všichni zaměstnanci zkontrolovat, zda se tam nenachází podezřelý předmět. Samozřejmostí je přerušeni prohlídky v určené době před a po oznámeném čase výbuchu a úplná evakuace. Při nálezu podezřelého předmětu velitel přerušit prohlídku a vyzoomí pyrotechnika, který tento předmět prověří. Pokud se pyrotechnik rozhodne předmět zneškodnit, je prohlídka přerušena a objekt vyklizen. Způsob zneškodnění určuje pyrotechnik sám. Po zajištění nálezů nástražného výbušného systému je nutné dokončit prohlídku celého objektu a vyloučit možnost uloženi dalších nástražných výbušných systémů.

---

10) Hrazdíra, I., Kollár, M. Policejní pyrotechnika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s.134

3.7.1.3 Odpovědnost za prohlídku objektu

Prohlídka objektu může být provedena ze strany vedení, neškoleného personálu nebo vyškolenou pátrací skupinou.

Prohlídka ze strany vedení se používá ve skrytu, její efektivita se pohybuje mezi 50 – 60 %. Je velmi povrchní, ale může ušetřit čas.

Prohlídka ze strany neškoleného personálu probíhá zcela otevřeně. Provádí ji personál, který prohledává vlastní pracoviště. Je efektivní zhruba na 80 – 90 %. Je velmi účinná, protože personál zná velmi dobře svá pracoviště. Zaměstnanci jsou však při ní vystaveni značnému nebezpečí.

Prohlídku může provádět též vyškolený bezpečnostní personál, vyškolení pracovníci nebo pořádkové síly. Všichni pracovníci musí přesně vědět, co se v jejich budově nachází a co do ní patří nebo nepatří. Proto jsou tyto pracovníci nejlépe kvalifikovaní k tomu, aby objevili podezřelý předmět. Tato metoda patří k nejbezpečnějším a nejdůkladnějším. Její efektivita dosahuje 90 -100 %. Jedná se ovšem o nejpomalejší a nejnákladnější způsob.

3.7.1.4 Postupy při prohlídce objektu

Prohledávání objektu začíná venku a pokračuje směrem dovnitř. Po dosažení interiéru začínají pátrači v nejnižším patře a pokračují směrem nahoru. Pokud kompletní prohlídku provádí proškolený personál, je efektivní, jestliže 25 % týmu pracuje na vnějšku budovy, 25 % je přiděleno do veřejně přístupných prostor (toalety, haly, výtahy a schodiště) a 50 % pracuje na vnitřku budovy a podrobně prohlíží jednotlivé úseky. V případě obchodního centra musí pátrací skupiny věnovat zvýšenou pozornost prohlídce úklidových a skladovacích místností, prostor pod schodišti, uskladnění požárních hadic, prohlídce toalet, elektrických zařízení, výtahovým šachtám, stropům,

přístupovým dveřím, nádobám na odpadky, stropním osvětlením a veškerým dekoracím.

Prvním krokem při prohlídce ohraničeného úseku je zůstat klidně stát se zavřenýma očima a naslouchat, zda někde netiká časovací zařízení. Skupina musí dobře znát normální úroveň hluku na pozadí v budově. Potom je nutné překontrolovat funkci svítidel (vypínače), dveře, prahy a koberce. Jedná-li se o větší místnosti, je vhodné si prostor rozdělit na několik sektorů. Tento sektor je třeba dále rozdělit na poloviny, přičemž v něm oba pátrači začínají zády k sobě na stejném místě a postupují každý na svou stranu.

Jednotliví průzkumníci musí obejít celý vymezený prostor a prohledat předměty u zdí, dokud se nesejdou na druhém konci místnosti. Tento postup, který se nazývá prohlídka stěn, musí zahrnout všechny předměty umístěné na stěnách (vývody klimatizace, topná tělesa, skříně zapuštěné do zdí) až do výšky boků.

Stejný postup se musí zopakovat při prohlídce středu vymezeného prostoru až do výšky boků a to včetně podlahy pod koberci, pokud se v objektu nachází. První část prohlídky obvykle vyžaduje nejvíce času a úsilí.

Druhá fáze prohlídky obvykle pokrývá oblast od boků po temeno hlavy. Postupuje se stejně jako v první fázi – nejdřív stěny, potom předměty uprostřed místnosti. Kontroluje se i funkčnost elektrických a mechanických přístrojů a zařízení, včetně jejich pohyblivých součástí.

Třetí fáze pokrývá prostor od temene hlavy ke stropu a postupuje se při ní stejným způsobem. Tento výškový sled obvykle zahrnuje výšku od horních částí nábytku ke stropu. Zde se jedná převážně o prohlídku obrazů, světel, nástěnných skříněk, elektrorozvodných krabic, zásuvek apod. Pokud jsou stropní svítidla delší, lze zkontrolovat jejich spodní části.

Čtvrtá fáze zahrnuje průzkum podhledů nebo visutých stropů, stropního osvětlení, klimatizačních a ventilačních šachet, zvukových či reproduktorových systémů a elektrické instalace. Tato prohlídka bývá někdy obtížná pro špatnou přístupnost nebo nedostatek vhodných žebříků.

Po skončení se na viditelné místo umístí označení „Prohledáno“. Skupina musí postupovat od nejnižší úrovně budovy a systematicky prohledávat všechny oblasti, které neprohledal tým pro veřejně přístupné prostory.

Vzhledem k náročnosti pyrotechnických prohlídek objektů není možné stanovit jednotný postup pro jejich provádění. Při určování postupu prohlídky je proto nutná spolupráce velitele zásahu a pyrotechnika, kteří prohlídku přizpůsobí nastalé situaci a konkrétním podmínkám v objektu i mimo něj.

4. Diskuse

Jako člen zásahové jednotky Policie ČR jsem v přímém kontaktu s pyrotechnikou ze své skupiny. Mimoto jsem kontaktoval ještě další pyrotechniky Jihočeského kraje. Od nich jsem pomocí polostandardizovaného rozhovoru získal podklady pro porovnání reálného stavu s teoretickými pokyny, obsaženými v materiálech prostudovaných pro potřeby této práce.

Při rozhovoru jsem se zajímal především o informace, týkající se: spolupráce se zaměstnanci a ostrahou nákupních středisek, spolupráce s ostatními složkami Integrovaného záchranného systému, úrovně technického vybavení pyrotechnické skupiny, frekvence nácviku spolupráce jednotlivých složek při nahlášení bombového útoku. Během rozhovorů se potvrdila má domněnka, že se stále objevuje mnoho faktorů, které ztěžují a mnohdy značně komplikují práci pyrotechniků při zásazích.

V této části bych rád uvedl některá doporučení a opatření, která by podle mého názoru bylo vhodné začlenit do krizových plánů velkých nákupních center a jiných objektů, které se mohou stát cílem bombového útoku. Dále jsem dospěl k názoru, že informovanost veřejnosti, stejně tak jako zaměstnanců obchodních center je nedostatečná a bylo by proto vhodné zajistit jejich proškolení, které by pomohlo odstranit komplikace při možném ohrožení objektu.

4.1 Doporučení pro majitele a zaměstnance nákupního centra

Majitel každého nákupního centra by si měl být vědom toho, že se jeho objekt může stát cílem bombového útoku. V poslední době se ukázalo, že objekty, ve kterých se soustřeďuje velké množství lidí, se stále častěji stávají terčem teroristických útoků. Když pachatel hodnotí možnou míru poškození budovy, hrají velkou úlohu bezpečnostní prvky ochrany objektu, jako jsou bezpečnostní kamerové systémy, poplašná zařízení či bezpečnostní hlídky a osvětlení. Dále se zaměřuje na umístění, dostupnost a množství překážek bránících ve vstupu do budovy. Nejen z tohoto důvodu je proto nutné zajistit dostatečnou ochranu důvěrných materiálů před jejich zneužitím nepovolanými osobami.

Majitel by v prostorách nákupního centra neměl dovolit skladování ani výrobu nebezpečných materiálů, protože by se toto místo mohlo s mnohem větší pravděpodobností stát cílem útoku.

Majitel by se také měl pokusit eliminovat počet míst, která by byla vhodná pro umístění výbušného systému. Toto místo bývá obvykle přístupné dostatečným počtem vchodů a východů a přitom je dostatečně izolované, aby mohl útočník bombu připravit. Pachatelé budou volit především místa, kde výbuch způsobí největší strukturální poškození budovy.

Útočník si objekt pro nastražení výbušného systému vybírá i podle dalších kritérií, jakými jsou běžná provozní doba, činnosti mimo pracovní dobu, období zvýšené aktivity, období zvýšené koncentrace osob a ostražba objektu (nestřežená budova je pochopitelně nejvíce zranitelná).

Po zvážení všech těchto aspektů jsem přesvědčen, že každý majitel nákupního centra by měl zpracovat krizový plán pro případ nahlášení bombového útoku, který by zamezil příležitosti k provedení útoku. Plán by měl mimo jiné obsahovat označení míst možného umístění nástražného výbušného systému, efektivní zajištění uložení klíčů od všech místností v objektu, kontrola přístupu do budovy atd. Myslím si, že plán by měl zároveň obsahovat formulář pro případ telefonické hrozby k zaznamenání rozhovoru s teroristou. Formulář by měl být k dispozici pro všechny zaměstnance. Viz. příloha č. 8

Majitel by měl dále upozornit všechny zaměstnance na nutnost kontroly veškerých přijatých zásilek. Za podezřelé je třeba považovat všechny balíčky, které nemají známky běžné poštovní přepravy, balíčky s podezřelým tvarem či zásilky s nepoměrem hmotnosti a velikosti. Pokud by zaměstnanec přijal podezřelou zásilku, měl by neprodleně kontaktovat osobu, zodpovědnou za řešení krizových situací. Její číslo by mělo být uvedeno ve výše zmíněném plánu.

Ke snížení rizika hrozby bombového útoku přispívá proškolení všech zaměstnanců tak, aby dokázali možné útoky předvídat, případně jim bránit, a jejich seznámení s plánem, v němž jsou uvedena jména a funkce odpovědných osob. Zaměstnanci by v případě potřeby měli být schopni prohledávat prostory pracoviště, kde by se mohly nacházet výbušniny. Bylo by vhodné, aby se seznámili se základními pátracími technikami, zaměřenými na vytipování podezřelých nebo neznámých předmětů a osob. Tento výcvik často poskytují zástupci policie ve spolupráci s pyrotechniky a zástupci hasičského sboru. Evakuační a pátrací skupiny musí být vyškoleny tak, aby se nedotýkaly podezřelých předmětů, ale vyrozuměly vedoucího

skupiny, který poté přivolá pyrotechnika. Je třeba zavést systém rychlé obousměrné komunikace, který se bude používat při prohlídce.

4.1.1 Postup při evakuaci

Každé větší nákupní centrum by mělo mít přesně vypracovaný a v praxi ověřený evakuační plán, který by byl k dispozici všem pracovníkům objektu. Při nahlášení bombového útoku je zpočátku nemožné určit, zda je hrozba reálná, proto je rychlá evakuace objektu nezbytná. V každém obchodním centru by pak měla být vytvořena evakuační jednotka složená z klíčových pracovníků vedení. Podle mého názoru by měl být nácvik evakuace prováděn alespoň jednou ročně za povinné účasti všech nájemníků v budově.

Předem určený signál k evakuaci budovy v případě bombového útoku nesmí být stejný jako signál k evakuaci v případě požáru. Evakuační trasy musí být stanoveny předem a před evakuací osob je potřeba provést prohlídku těchto tras. Všechna okna i dveře musí zůstat otevřena, aby v případě výbuchu ještě před evakuací mohla tlaková vlna uniknout ven. Zaměstnanci by si před opuštěním pracoviště měli vzít všechny své osobní věci (kabelky, aktovky, tašky,...) s sebou a rozhlédnout se po pracovišti, zda se poblíž nenachází nějaký podezřelý předmět. Před opuštěním pracoviště je třeba vypnout všechna elektrická zařízení. Zaměstnanci by neměli zamykat skříně, zásuvky, regály atp., aby k nim měl později pyrotechnik při prohlídce volný přístup.

Cílová místa evakuace musí zajišťovat ochranu osob před tlakovou vlnou, žářem a stěpinami. Pro případ dalších výbušných zařízení v objektu je nezbytné mít předem vytipovaná alternativní cílová místa evakuace.

4.2 Doporučení pro jednotlivé složky Integrovaného záchranného systému (IZS)

Úspěšnost zásahu pyrotechniků je z velké míry ovlivňována také dobrou spoluprací s ostatními složkami Integrovaného záchranného systému, který představují policejní, hasičské a zdravotnické skupiny. Domnívám se, že k odstranění nedostatků v koordinaci spolupráce jednotlivých složek by pomohla pravidelná společná cvičení, při nichž by byly nuceny tyto složky řešit simulovanou situaci ohrožení bombovým útokem. Cvičení by se mělo uskutečnit minimálně jednou ročně s účastí jak primárních, tak sekundárních složek. Primárními složkami se rozumí základní složky IZS, sekundárními pak psovodi, policejní vyjednavací, členové ozbrojených sil, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory. Při tomto cvičení by se měla zdokonalovat přesnost a efektivita zásahu. Účelné by bylo například zdokonalit spolupráci pyrotechnika s policejním vyjednavčem nebo s policejním psovodem.

Ke zvýšení efektivnosti zásahů by podle mého názoru dále přispělo zavedení jednoho pyrotechnického odboru pro Jihočeský kraj, kde by byli soustředěni všichni pyrotechnici. V současné době sídlí dva hlavní pyrotechnici odboru OKTE na Správě Jihočeského kraje PČR a ostatní mají sídlo na Zásahové jednotce Policie ČR. V případě sjednocení pyrotechniků do jednoho odboru by se vyřešil problém použití pouze jednoho pyrotechnického zásahového vozidla a tím i časové ztráty plynoucí z přesunů ze Zásahové jednotky na Správu Jihočeského kraje PČR.

Další překážku v rychlém příjezdu pyrotechnika na místo zásahu spatřuji dotazování pyrotechnici v organizaci svých služeb. Přestože pyrotechnici mají dosažitelnost, nacházejí se v místě svého bydliště, které je často mimo České Budějovice. Z tohoto důvodu dochází k časovým ztrátám během jejich přesunů na místo ohlášeného útoku. Proto bych navrhoval, aby alespoň dva pyrotechnici byli nepřetržitě přítomni na základně v rámci 24 hodinové služby, aby byli schopni neprodleně vyrazit na místo zásahu.

Co se týče materiálního vybavení, měl by být zajištěn jednotný typ rádiové komunikace pro všechny složky IZS. V současné době je komunikace problematická, neboť neexistuje společný typ radiového spojení.

Z rozhovorů s pyrotechniky dále vyplynulo, že úspěšnost zásahů při ohrožení veřejnosti bombovým výbuchem v nákupních centrech by se zvýšila lepší připraveností a informovaností všech policistů, kteří se mohou setkat s nástražným výbušným systémem. Tím mám na mysli řadové policisty, kteří většinou na místo dorazí jako první. Měli by být seznámeni s účinky výbušnin. Jako řešení bych navrhoval praktické seznámení s různými druhy nástražných výbušných systémů pod vedením zkušených pyrotechniků Policie ČR Správy Jihočeského kraje.

Závěr

Téma práce „Činnost pyrotechnické skupiny Policie ČR při nahlášení bombového útoku v nákupním středisku (v rámci Jihočeského kraje)“, jsem si zvolil proto, že se domnívám, že při každém zásahu je právě práce pyrotechniků velmi důležitá a často na ní závisí životy mnoha lidí.

Ve své práci jsem se zabýval problematikou oznámení bombového útoku na nákupní středisko a s ním související činností pyrotechnické jednotky. Popsal jsem mimo jiné osobnost pyrotechnika, druhy nástražných výbušných systémů i druhy prohlídek objektů. Pokusil jsem se alespoň obecně nastínit problematiku pyrotechnické činnosti jak z hlediska teoretického, kdy jsem se pokusil vybrat nejzákladnější pojmy a oblasti pyrotechniky, tak z hlediska praktického, kdy jsem metodicky zpracoval postup pyrotechnické jednotky od oznámení o uložení nástražného výbušného systému až po zneškodnění výbušniny pyrotechnikem. Cílem mé práce bylo porovnání obecně platných teoretických poznatků s reálnou situací. K získání potřebných informací jsem využil konzultací s několika pyrotechniky Jihočeského kraje. Při polostandardizovaném rozhovoru s nimi se potvrdily mé hypotézy o nedostacích při spolupráci pyrotechnické skupiny s ostatními složkami přítomnými při zásahu. Také ve spolupráci s civilními zaměstnanci se objevilo mnoho slabých míst. Proto jsem v poslední části své práce navrhl možná řešení, která by podle mého názoru značně zkvalitnila a zefektivnila zásah na místě ohlášení bombového útoku.

Jsem si plně vědom toho, že tyto poznatky byly získány z rozhovorů s malým počtem respondentů, proto se domnívám, že by bylo dobré zrealizovat stejný průzkum i u jiných pyrotechnických skupin v celé České republice. Prohloubením a rozpracováním této problematiky bych se chtěl zabývat ve své diplomové práci.

Klíčová slova

- Pyrotechnik
- Výbuch
- výbušnina
- Nástražný výbušný systém
- Podezřelý předmět
- Pyrotechnická prohlídka

Seznam použitých zdrojů

Literatura

Cigánik, L., Hrazdíra, I. *Policejní pyrotechnika I. Výbušniny, výbušné systémy*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 1998. 167 s., ISBN 80-85981-94-7

Dvořák, J., Sýkora, J. *Jak zvládat krizové situace*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2000. 115 s., ISBN: 80-7251-050-9.

Hrazdíra, I., Kollár, M. *Policejní pyrotechnika*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. 205 s., ISBN 80-86898-87-3

Janiček, M. *Pyrotechnická ochrana před terorismem*. 1. vyd. Vyškov: Educa consulting, 2002. 158 s., ISBN 80-902089-6-7

Janiček, M., Drahovzal, P. *Pyrotechnik v boji proti terorismu*. 1. Vyd. Praha: Deus, 2001. 175s., ISBN 80-86215-17-2

Klůc, A., Zlatohlávková, D. *Život pyrotechnika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2003. 153s., ISBN 80-206-0675-0

Právní normy

- *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 53/2003*, kterým se upravuje postup příslušníků Policie České republiky při oznámení o uložení nástražného výbušného systému a nálezů podezřelého předmětu a nástražného výbušného systému nebo výbuchu
- *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 135/2003*, kterým se upravují některé zásady jednotného postupu Policie České republiky při nakládání s municí

- *Pokyn ředitele bezpečnostního odboru č. 2/2003, kterým se vydávají zásady postupu v případě hrozby umístění, nebo umístění nástražného výbušného systému v objektu*

Interní předpisy

- *Postup při ohledání místa činu výbuchu*
- *Organizační pokyn ředitele Policie České republiky č. 61/2000, kterým se vydává statut Zásahové jednotky Policie České republiky*

Internetové zdroje

- Mgr. Ing. Radomír Ščurek, Ph.D. Vybrané technické prostředky detekce a pyrotechnická ochrana na letišti 2008 VŠB.
<http://www.fbi.vsb.cz/shared/uploadedfiles/fbi/letiste.pdf> , 25. dubna 2009
- Ministerstvo vnitra České republiky. Měsíčník POLICISTA č.8/2008 – Ročník 14. <http://www.mvcr.cz/soubor/policis8-2008mens-pdf.aspx>, 25. dubna 2009

Další zdroje

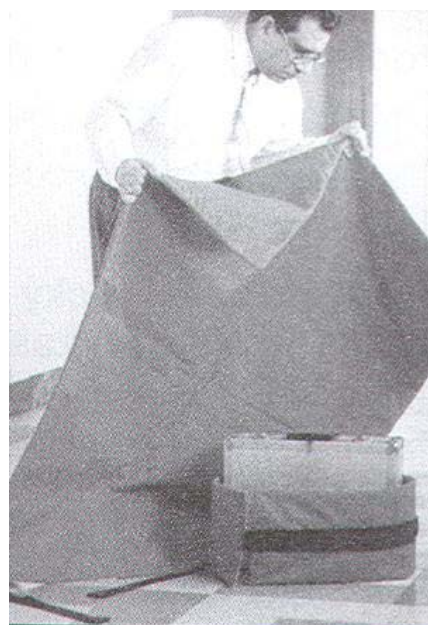
Rozhovor s pyrotechniky Zásahové jednotky a pyrotechniky odboru OKTE Správy Jihočeského kraje a Armády ČR:

- Por. Bc Richard Fučík
- Por. Bc. Pavel Zikmund
- Por. Ladislav Černocho
- Por. Pavel Vicány
- Kpt. Ing. Bc. Miroslav Lidínský

Přílohy

- č. 1 - prostředky určené k ochraně osob (ochranné vesty, ochranné oděvy)
- č. 2 - pyrotechnický robot
- č. 3 - manipulační tyč pro odstupnou manipulaci (s délkou kolem 3 metrů)
- č. 4 - pyrotechnické rentgeny
- č. 5 - kapalinové pyrotechnické prostředky
- č. 6 - Mezi nejčastější obaly, ve kterých bývá nástražný výbušný systém umístěn, patří například dopisy
- č. 7 - dotazník, obsahující přesnou strukturu otázek pokládaných specialistou během telefonického rozhovoru s útočником
- č. 8 – zjednodušená forma dotazníku, určená pro rozhovor běžného zaměstnance s útočником

Příloha č. 1 - prostředky určené k ochraně osob (pyrotechnický ochranný oděv – 2 typy, pyrotechnická ochranná vesta, protistřepinová pyrotechnická přikrývka)

Příloha č. 2 - pyrotechnický robot

Příloha č. 3 - manipulační tyč pro odstupnou manipulaci (s délkou kolem 3 metrů)

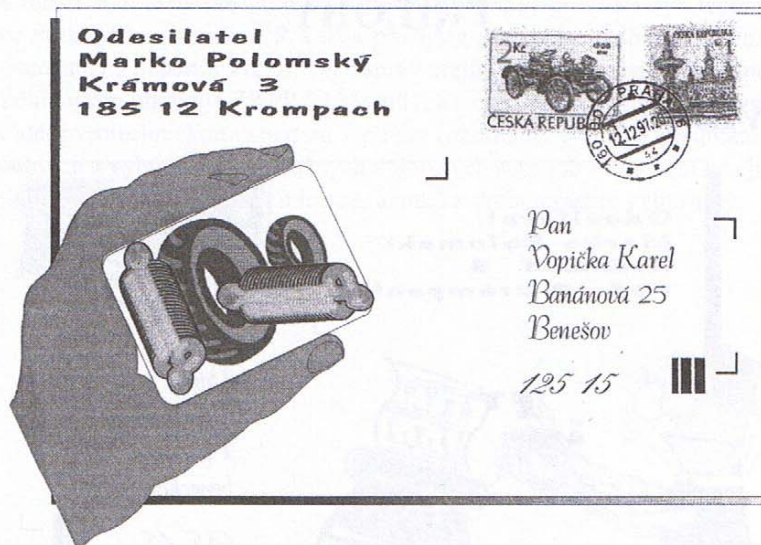
Příloha č. 4 - pyrotechnické rentgeny (systém s připojeným přenosným počítačem, systém se zabudovanou obrazovkou)

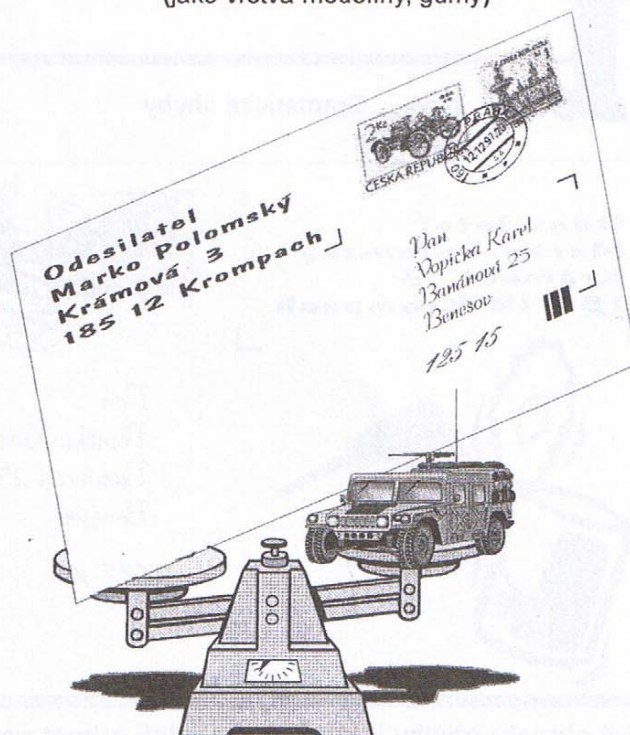
Příloha č. 5 - kapalinové pyrotechnické prostředky

Příloha č. 6 - Mezi nejčastější obaly, ve kterých bývá nástražný výbušný systém umístěn, patří například dopisy

Při prohmatání obálky je možno zjistit plastičnost (jako vrstva modelíny, gumy)

Nerovnoměrné rozložení váhy - těžiště k jedné straně

Příloha č. 7 - dotazník, obsahující přesnou strukturu otázek pokládaných specialistou během telefonického rozhovoru s útočником

označení útvaru

Čj:

Datum:

Z á z n a m

k identifikaci pachatele hrozby výbuchem při telefonním oznámení

Příjemce :

Dne : Čas :

Původ telefonu : místní - dálkový - automat - interní (vnitřní)

Údaje k volajícímu

Pohlaví : Předpokládaný věk : Jazyk :

Charakteristika hlasu

halasný - měkký - vysoký - hluboký - chraptivý - příjemný

jiný (popiš) :

Mluva

rychlá - pomalá - přesná - zkreslená - koktavá - nosová - setřená

jiná (popiš) :

Zvuky v pozadí

zmatek - ticho - hudba - smíšené - hlasy - kuchyně - vlaky - letadla - zvířata - kancelářské stroje - tovární stroje - provoz na ulici (auta, tramvaje) - společnost, oslava, večírek

jiné (popiš) :

Přízvuk

místní - odjinud - oblastní - lidový - cizí

jiné (popiš) :

Ovládání jazyka

perfektní - velmi dobré - dobré - špatné

jiné (popiš):

- druhá strana formuláře -

Způsob vystupování a chování

hněvivý - klidný - racionální - iracionální - intoxikovaný - souvislý - roztěkaný –
se smíchem - důsledný - obscénní - emocionální - uměřený - plebejský

Znalosti pachatele

má odborné znalosti o NVS :

popsal uložení bomby :

má znalost objektu kam uložil NVS :

další okolnosti zjištěné z rozhovoru :

Text výhrůžného telefonátu :

Přijatá opatření :

Poznámky :

Příloha č. 8 – zjednodušená forma dotazníku, určená pro rozhovor běžného zaměstnance s útočníkem

Vaše chování:
Dát dohodnutý signál „Vyhrožování bombou“
Poslouchat
Nepřerušovat
Okamžitě začít psát poznámky
Získat co nejvíce informací
Prodlužovat hovor

Vaše dotazy
.....
.....

Kdy bude bomba explodovat?
.....

Jaká je to bomba?
.....

Jak funguje zpoždovač?
.....

Jak se jmenujete?
.....

Odkud voláte?
.....

Proč jste u nás položil bombu?
.....

Nyní vysvětlovat, že nejste kompetentní, pokusit se předat hovor (na další linku?)

Údaje o volajícím:

Používaný jazyk
.....

Dialekt/přízvuk
.....

Pohlaví
.....

Odhad věku
.....

Způsob mluvení

☐ pomalý	☐ nahlas	☐ nosový
☐ rychlý	☐ potichu	☐ šelestící
☐ normální	☐ vysoký	☐ ráčkující
☐ přeměněný	☐ hluboký	☐ zřetelný
☐ lámavý	☐ střední	
☐ sebejistý	☐ vzrušený	

Další zvláštnosti mluvení

.....
.....

Zvuky v pozadí (popis)

.....
.....
.....

Okamžité ohlášení vyhrožování!
Policie ☎ 158

kriminální policie

.....

Další

.....
.....
.....

Údaje o volaném

Příjmení

.....

Jméno

.....

Adresa

.....
.....

Telefon

.....

